

Vardagsaktiviteter

I ämnesområdet vardagsaktiviteter ingår hem- och konsumentkunskap och samhällsorienterande ämnen. Vardagen i hemmet och tillsammans med andra i samhället har stor betydelse för människan. Med kunskaper om arbetet i hemmet, konsumentfrågor, samhällslivet och omvärlden får människor förutsättningar att handla ansvarsfullt i förhållande till sig själva och andra samt främja hållbar utveckling.

Syfte

Undervisningen inom ämnesområdet vardagsaktiviteter ska syfta till att eleverna utvecklar nyfikenhet på och intresse för att veta mer om vardagen i hemmet och samhället. Genom att utveckla kunskaper i hem- och konsumentkunskap och samhällsorienterande ämnen ska eleverna få förutsättningar att utveckla tilltro till sin förmåga att hantera frågor som har betydelse för deras möjligheter till delaktighet och självbestämmande. Undervisningen ska också ge eleverna möjligheter att använda ämnesområdets ord, begrepp och uttrycksformer för att kommunicera om vardagsmiljön och omvärlden.

Genom en undervisning där tanke, sinnesupplevelse och handling samverkar ska eleverna ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att ta initiativ till, planera och genomföra praktiskt arbete som förekommer i ett hem och i vardagsmiljön. Genom undervisningen ska eleverna också få möjligheter att utveckla en medvetenhet om vilka konsekvenser som valen i hushållet får för hälsa, ekonomi och miljö. Undervisningen ska även bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om konsumtionens villkor. Därigenom kan undervisningen bidra till ökad självständighet hos eleverna.

Genom undervisningen ska eleverna ges förutsättningar att utveckla kunskaper om mänskliga rättigheter samt om demokratiska processer och värden. Undervisningen ska också ge eleverna kunskaper i att söka och granska information som behövs i vardagen och för att delta i samhällslivet. På så sätt ska eleverna ges förutsättningar att vara aktiva och ansvarstagande medborgare.

Eleverna ska ges förutsättningar att reflektera över förhållanden i samhället samt över religion och livsfrågor. De ska också få inblick i människors levnadsvillkor på olika platser och under skilda tider. Genom att undervisningen på så sätt bidrar till förståelse av omvärlden och dess mångfald kan eleverna få perspektiv på sig själva i relation till sin omgivning.

Undervisningen inom ämnesområdet vardagsaktiviteter ska ge eleverna förutsättningar att utveckla

- förmåga att hantera och reflektera över praktiskt arbete som förekommer i ett hem och i vardagsmiljön,
- förmåga att delta i samhällslivet och i demokratiska processer, och

- förmåga att reflektera över samhällsförhållanden och livsfrågor samt människors levnadsvillkor under olika tider och på olika platser.

Centralt innehåll

I årskurs 1–3

Vardag i hemmet

- Några enkla metoder för matlagning, däribland bakning.
- Redskap som används vid tillagning av måltider och hur de används på ett säkert och funktionellt sätt.
- Hushållning med livsmedel.
- Rutiner för hygien och rengöring.

Leva tillsammans

- Moraliska frågor och livsfrågor med betydelse för eleven, till exempel kamratskap, könsroller och döden.
- Normer och regler i elevens livsmiljöer, däribland i skolan och i digitala miljöer.
- Trafikregler och hur man beter sig i trafiken på ett säkert sätt.
- Grundläggande demokratiska principer och hur demokratiska beslut fattas i skolan.

Omvärld

- Platser i närmiljön som har betydelse för eleverna.
- Några religiösa högtider och symboler.
- Centrala samhällsfunktioner i närsamhället, till exempel räddningstjänst och bibliotek.
- Yrken och verksamheter i samhället.
- Aktuella samhällsfrågor i olika medier.
- Metoder för att söka information. Några olika källors användbarhet och tillförlitlighet.

I årskurs 4–6

Vardag i hemmet

- Enkla metoder för matlagning, däribland bakning. Enkla instruktioner för detta och hur de kan förstås och följas. Vanliga begrepp inom matlagning.
- Sammansättning av varierade och balanserade måltider.
- Redskap och teknisk utrustning för hushållsarbete och hur de används på ett säkert och funktionellt sätt.
- Hushållning med livsmedel samt återvinning.
- Olika exempel på betalningsformer och vad några vanliga varor och tjänster kan kosta. Rutiner vid inköp.
- Rutiner för hygien och rengöring.

Leva tillsammans

- Vardagliga moraliska frågor och livsfrågor, till exempel utanförskap, kränkningar, jämställdhet, sexualitet och vad som är viktigt i livet.
- Normer och regler i elevens livsmiljöer, däribland i skolan och i digitala miljöer.
- Trafikregler och hur man betar sig i trafiken på ett säkert sätt.
- Vad demokrati är och hur demokratiska beslut fattas, samt barnets rättigheter i enlighet med FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen).

Omvärld

- Sverige och platser som har betydelse för eleven.
- Människors levnadsvillkor under olika tider och på olika platser.
- Några högtider, symboler och berättelser inom kristendom, islam och judendom.
- Samhällsfunktioner, till exempel sjukvård samt fritids- och kulturutbud.
- Yrken och verksamheter i samhället.
- Aktuella samhällsfrågor i olika medier.
- Metoder för att söka information. Olika källors användbarhet och tillförlitlighet.

I årskurs 7–9

Vardag i hemmet

- Enkla metoder för matlagning, däribland bakning. Enkla recept samt instruktioner för matlagning och hur de kan förstås och följas. Vanliga begrepp inom matlagning.
- Sammansättning av varierade och balanserade måltider. Måltidens betydelse för gemenskap och välbefinnande.
- Redskap och teknisk utrustning för hushållsarbete och hur de används på ett säkert och funktionellt sätt.
- Hushållning med livsmedel och andra förbrukningsvaror i hemmet samt återvinning.
- Jämförelse av olika produkters pris och kvalitet. Rimlighetsbedömning av pris och mängd. Rutiner vid inköp.
- Rutiner för hygien, rengöring och tvätt.
- Arbetsfördelning i hemmet ur ett jämställdhetsperspektiv.

Leva tillsammans

- Vardagliga moraliska frågor och livsfrågor, till exempel gott och ont, normer, jämställdhet och relationer.
- Normer och regler i elevens livsmiljöer, däribland i skolan och i digitala miljöer.
- Trafikregler och hur man betar sig i trafiken på ett säkert sätt.
- Några lagar i Sverige samt konsekvenser av olika typer av kriminalitet, till exempel våldsbrott, sexualbrott och hedersrelaterat våld och förtryck.
- Demokratiska värden och beslutsprocesser samt hur människor kan påverka demokratiska beslut.

- De mänskliga rättigheterna, inklusive barnets rättigheter i enlighet med barnkonventionen.

Omvärld

- Platser i Sverige och världen.
- Människors levnadsvillkor under olika tider och på olika platser.
- Berättelser och traditioner inom olika religioner.
- Samhällsfunktioner och samhällsservice.
- Utbildningsvägar, samt arbetsuppgifter i olika yrken och verksamheter i samhället.
- Aktuella samhällsfrågor i olika medier.
- Fältstudier i samhället och naturen.
- Metoder för att söka information. Olika källors användbarhet och tillförlitlighet.

KUNSKAPSKRAV INOM ÄMNESOMRÅDET VARDAGSAKTIVITETER

Kunskapskrav för grundläggande kunskaper i slutet av årskurs 9 (efter elevens förutsättningar)

Eleven **deltar i att hantera** praktiskt arbete som förekommer i ett hem och i vardagsmiljön samt **deltar i kommunikation** om detta.

Eleven **deltar i kommunikation** om möjligheter, rättigheter och skyldigheter i det demokratiska samhället. Eleven **deltar i att söka och använda** information som rör vardagen och samhället.

Eleven **deltar i kommunikation** om samhällsförhållanden och livsfrågor samt om människors levnadsvillkor under olika tider och på olika platser.

Kunskapskrav för fördjupade kunskaper i slutet av årskurs 9 (efter elevens förutsättningar)

Eleven **hanterar** praktiskt arbete som förekommer i ett hem och i vardagsmiljön samt **kommunicerar** om detta.

Eleven **kommunicerar** om möjligheter, rättigheter och skyldigheter i det demokratiska samhället. Eleven **söker och använder** information som rör vardagen och samhället.

Eleven **kommunicerar** om samhällsförhållanden och livsfrågor samt om människors levnadsvillkor under olika tider och på olika platser.